

**Jaroslav Vrchlický:**

**OKNA V BOUŘI**

## **OKNA V BOUŘI**

*Mně líto oken, když se v bouři třesou.  
Ty první cítí větru nárazy,  
zvěst první hromů dunících k nám nesou,  
v nich šlehnou blesku první obrazy.*

*A po nich první slza mračen stéká,  
než zhoustne v liják, první prška krup  
v ně řinčí divně než se bouře vzteká,  
svůj hlásá jimi majestátní vstup.*

*Vše větru záchvaty i pausy znají,  
v tmy hýkání jak zmírajících křeč,  
noc bez konce, které jest zoře bájí,  
vše živlů muky, pro něž chudá řeč.*

*Však z rána zakalená, tupě civí  
a bez výrazu němých do ulic,  
když bouř už šlehla svým ořům v hřívý,  
zří v šero leskem mrtvých zřítelnic.*

*Těm oknům verše mé se podobáte,  
vy první rovněž nitra každý spor,  
mé vichřice, mé blesky, hromy znáte,  
mých roztráštěných tužeb meteor.*

*A ptáte, chvějete se v divé křeči  
při každém nárazu té bouře zlé,  
jak oběť, které na šiji vrah klečí,  
a zápasíte marně v síle mdlé.*

*A napsány pak – cizích lidí tlupě  
v tvář leskem zříte mrtvých zřítelnic,  
tak s resignací, prázdně tak a tupě,  
jak okna zří v bouři do ulic.*

## **AVE DOLOR!**

*Máš pravdu, osude. Jsem posud křemen tuhý.  
Jen více dolehni svým kolem, zářné duhy  
ať z nitra mého blesknou!*

*Jen více drť a boř, co ve mně věčné, pevné,  
to odolá ti přec a sotva v notě hněvné  
si žalné písňe stesknou.*

*Ty vladař jsi pán; já kámen v žití strouze.  
Tys osa, kolo, voj – já tvoje půda pouze,  
ó vtiskni tam své stopy!  
Žár posud v hrudi mé dřímá-li v hloubi ztajen,  
svět cizí, neznámý, jenž posud nikdy zbájen,  
ať tryskne v světla snopy!*

*Co mohu žádat víc? – Jsem pouze kovadlinou,  
však ty jsi kladivem. Zřím tvoji ruku stinnou  
a s tebou se přec sázím;  
chceš víru v člověka? Chceš práci mou a snahu?  
Chceš lásku, přátelství? Chceš smilování vláhu?  
Vše pod tvůj perlík házím.*

*A nyní, kate, buš! Jak můžeš, svaly napni.  
Sem noci beze snů, sem dlouzí dnové trapní!  
Sem ticho registrace!  
Sem pochyb háďata, sem pomluv zmije lačné,  
zde celé srdce mé, kdo chce, ať si je načne;  
s ním tuhá bude práce!*

*Neb jako Minerva kdys z Jovišovy hlavy,*

*z mé celé bytosti, jež lávy proud je žhavý,  
mé dílo v zbroji vstává.*

*Buď zdráva, bolesti! Jen tebou silný titan  
strop strhna Erebu, v tvář hvězdám bouří zmítán  
dál pochodní svou mává.*

## **NERVY.**

*Jak struny napjaté se stále třesou  
ty z mozku k duši telegrafní dráty.  
Náš celý bol i resignaci nesou;  
náš celý život, svadlý lupen svátý  
se stromu kosmu jimi nesen pílí  
kams k neznámému, tajemnému cíli.*

*A Osud, virtuos, je stále ladí  
vždy výš a výš, až zní tak tence, nyní,  
jak noční můry let, když do kapradí  
se večer snášší na setmělé nivě;  
zda ví, co vydrží, zda ví, kdy puknou,  
až v srdci v ráz vše bolesti se shlukou?*

*Ach, o to se ten tyran málo stará,  
vždy najde něco, čím je dále bodá  
až třeští v hlavě to, až oko hárá,  
a člověk levně pár dnů žití prodá  
za krůpěj morfia, by ku závratí  
moh na nich Satan sonatu svou hráti.*

*A nervy bolí – duše klidu hledá,  
a nervy bolí . . . Pod eunuchů bičí  
druž otroků tak neúpěla smědá,  
již obelisk se v palný azur týčí.  
A nervy bolí, až krev bolest střebá.  
Proč? – Pro kus lauru nebo pro kus chleba.*

*O rozechvělé struny našich duší,*

*moderních lidí inkviziční skřipce!  
Nám v skráních, v srdcích jakýs kovář buší,  
co v sloku taví se nám mozku žďibce;  
ta stkána uměle se zdobně nese,  
co pod ní nerv se odhalený třese.*

*Jak rád tu sním o recích starověku,  
již nazí hřměli na divokých koních,  
v plam skákali neb rozvoněnou řeku!  
Co nervy jim? Ach, nevědělo o nich  
jak z bronzu lité tělo atletovo.  
Čin znali, váhání, váhání ne Hamletovo.*

*Jich matka Hygea, to velké zdraví,  
jež ztratili jsme o chléb v boji denním,  
na prsech jejích lidských synů pravý  
rod visel netknut červem zkázy, sněním.  
Krev s kamenného stírajíce mlatu  
zisk boje znali jen, ne boje ztrátu.*

*Ty doby síly, doby zdraví kde jsou?  
Ó nervy, zdroje moderní té hlízy,  
ó slyšíš je, jak chví se a jak třesou  
pod neuprosným nožem analýsy,  
co život jimi sdrán a nesen pílí  
kams k neznámému, tajemnému cíli.*

## **PODZIMNÍ MELODIE.**

I.

*Již tady jeseň, z hnijícího listí  
se nese silná, opojivá vůně.  
Ve chladných nocích se zas hvězdy čistí,  
má pavučiny astra ve koruně  
a v srdci touha, věčná touha stůně!*

*Jak sykot zmije pod nohou to svistí,  
nerv každý chví se roven vzpjaté struně;  
ó listí rváno vichrů nenávisť!  
ó bledé páry splývající v luně!  
A v srdci touha, věčná touha stůně!*

*Ti obláčkové chladní jsou a čistí  
je zhltní noc jak leknín vodní tůně.  
Zmar slídí kolem sup jak po kořisti.  
Smrt sedí vítězíci na svém trůně,  
a v srdci touha, věčná touha stůně.*

II.

*Ó hnijící a padající listí!  
Fiólo srdce, kde jsou tvoje vůně?  
Teď ve slzách se jen tvá bolest čistí,  
to perly triumfů tvých ve koruně!  
Teď víš, proč věčná touha v tobě stůně.*

*Jsi šklebem raněno i nenávisť,  
tvá láska rovna zmírající luně,*



*Hór křídlo zvukem netopýřím svistí;  
cos v duši chví se rovno puklé struně.  
teď víš, proč věčná touha v tobě stůně!*

## **CHYŤ !**

*Vím, zřídka že motýla písni  
v svých rytmech chytnu síť,  
kol, skrání se mi dav jich tísní  
a každý volá: Chyť!*

*Je možná? Jednou zkusíme to  
na zdař bůh v důvěře,  
plá v duši mojí posud léto  
a kvete v nádheře.*

*Hle, právě tam zas jeden letí,  
nuž, za ním! – Pryč se mih,  
tam směje se mi v květů změní  
barvami křídel svých.  
Tam jiný! – Toho jistě chytím,  
kde svílí jitrocel;  
a již se za ním v běhu řítím  
a na prstech – jen peň!*

*Tož raděj pustím se v ty davy  
zářících bělásků –  
Ó ne, dál vířil kol mé hlavy  
kams dívkám do vlásků.*

*Pst! V tom se opět jeden míhá  
na rudém jeteli  
a zlatý křídel okraj zdvihá  
sám černě ztemnělý.*

*Ten bude můj! – Ó chyba zase,  
ten rovněž nečeká,  
jak duma v letního dne jase  
jen tmí se z daleka.*

*A tak jsem utratil den, v stinných  
jenž prouhách has a bled,  
hle, motýlů tu zástup jiných  
se tiše z vřesu zved.*

*Já za nimi se pustil hbitě  
tam v alej, v náruč tmám,  
a chytal rychle v svoje sítě,  
až chytil jsem se sám.*

*Já chytil v konec dlouhé práce  
– budme si důvěrní –  
pochmurné pouze meditace,  
jen můry večerní.*

*Do rosné klesl jsem tu trávy,  
v dál hodil rhytmů síť –  
Den vzplál, rej nový kol mé hlavy  
jak v tanci: Chyť nás, chyť!*

## **SMYTÉ OBRAZY**

### **NOCLEH.**

*Na cestách se mi často stalo,  
že kams v odlehlý zahrán kout  
jsem pohodlí tam našel málo,  
co v deště splýval hustý proud.*

*A v dusné jizbě krčmy malé  
cizí tváře morosní,  
a v okna kapek rány stálé,  
div nebýt z toho nervosní.*

*U kamen hlučně v karty hráli,  
na prahu z nudy zíval pes,  
tam v koutě se tak divně smáli,  
a s šerem splýval v duši děs.*

*Jak bude v noci, napadlo mi,  
zda odtud vyjdu zítra jen?  
A déšť dál šuměl mezi stromy  
v komíně hýkal větru sten.*

*A bylo mi tak divně, snivě,  
sám sobě byl jsem cizí host,  
sám seděl jsem při špatném pivě  
a myslil na svou minulost.*

*A zvolna jizba prázdnila se,  
já pomyšlení neměl spat,*

*až v hospodského drsném hlase  
jsem vycítil, že čas je vstát.*

*A skoro v bázni, s nedůvěrou  
jsem stoupal starých po schodech  
za služkou, dlouhou chodbou šerou,  
kol vlhko bylo na zdích všech.*

*Tu jakés dvěře bez petlice;  
jen kopnout, rozlétly se hned,  
a vstoup jsem chudé do světnice,  
kde prosté lože zrak můj shléd.*

*A stále s nedůvěrou v duši  
jsem uleh celý oblečen,  
do jedné v noční slouchal hluši  
na každý zvuk, na každý sten;*

*Na každé schodů zaskřípnutí,  
kde hnul se brouk neb šustla myš,  
na každé dveří zavrznutí,  
že rázem otevrou se již.*

*Pak usnul jsem až pozdě k ránu –  
a zbudil vesel se a zdráv,  
zřel vzchodu zlatem tkanou bránu  
a slyšel dole skot a brav.*

*A vyšel ven. Vzduch jasný, svěží,  
co včera bylo tajemné,  
jak otevřená kniha leží*

*a vlídné bylo, příjemné.*

*Av krčmě tiché úsměv vlídný,  
a skorem ráj kol krajina,  
zde život zdál se tichý, klidný,  
dar nebes každá hodina.*

*A v posled loučil jsem se v smutku  
a včera s dneškem rovnaje  
a patře v žití svár a půtku  
a svěžího kol do kraje.*

*Sám děl jsem k sobě: Ten strach včera,  
ty příšery, vše sám jsi stkal,  
jen vyčkat vždy, když nedůvěra  
se ozve, vyčkat v trud i žal!*

*Ba vyčkat v sled je všeho tajem,  
vše, jak se dává, přijmout rád,  
a život sám ti bude rájem  
v tom, když mu musíš s bohem dát.*

## **STÍNY.**

*V té říši, v které prostor a též čas  
kams do neznámé hlubiny se zřítí,  
kde pouze mlhovin mdlý plane jas,  
jenž dlouhou nivou asfodelů svítí;*

*Kde stíny těch, co žili jedenkrát,  
se zdvihnou, mihnou v matné mlhy směsi  
a zapadnou a zniknou, vír a chvat  
jak divoký je dál rve v stínů lesy.*

*Tam potkali se dva, ti na zemi  
let deset i víc ještě žili spolu,  
šli trny věrně jako růžemi  
a říkali si "šťastní" v zemském dolu.*

*Zde, každá maska s tělem zároveň  
kde s duše lidské padne bez přetvářky,  
kde pravda zvedne zářnou pochodeň  
nad všemi plesy lidskými i nářky:*

*Ti dva zde proti sobě stáli teď  
ve průsvitné z mlh, duchovité říze;  
jak by z nich každý čekal odpověď,  
tak patřili v tvář zdiveni si cize.*

*Jak hledali by v minulosti cos,  
čím zas by mohli spojit svoje duše,  
zde jako tam kdys ve společný los,  
a čekali a chvěli se v zlé tuše.*

*Neb ničeho tu. – Celá řada let,  
jde žili “šťastní” v světě vedle sebe,  
v jich duši jeden nenechala sled,  
ni pekla tmu a též ne záblesk nebe.*

*Ni srdcí tluk, ni jeden hlas,  
ni jeden záchvěv ku světlu a k výši  
ted' strunou jejich nitra nezatřás.  
Tak stáli proti sobě v mrtvé tiši.*

*A znikli, zapadli, ten divný cit  
jen sáh jim při tom duší do hlubiny:  
Jak mohli léta takto v bludu žít,  
tal cizí sobě, na zemi už stíny!*



## **U HŘBITOVNÍ ZDI.**

*Nad zídku hřbitova se ukláním,  
dvou světů jak by byla rozhraním,  
před zídkou udupaný pažit leží  
a za ní vlhký, travnatý kout svěží.*

*Před zídkou život – za ní smrti sen.  
Jak zázrakem tu poměr obrácen,  
zde poušť pod živých kroků ruchem kyne,  
tam v mrtvých tiši jaké loubí stinné!*

*I myslím, strom co na mne květy třás,  
to hrobu taj, že dýchá žitím zas,  
a jako z hrobu chlad tam stín a tráva:  
tak z bolesti a ztrát nám úkoj vstává.*

*A cítím jak ten, kdo zná tíží pout,  
jak v srdci drahý taký vlhký kout,  
čím víc tam hrobů, víc tam květů kývá,  
vždy cos tam šepce a vždy cos tam zpívá.*

## ZRCADLO.

*Má duše jest jak zrcadlo,  
jež od let na zdi visí,  
kus žití do ní upadlo  
v ní obrazy se mísí.*

*A zrovna jako v zrcadle  
kde jsou všech dnes jen stopy?  
Vše v tůň kams divně zapadlé  
se za práh vědomí topí.*

*Byl by to divný karneval,  
kdyby tak mohl ve skle  
se zjevit svět, jenž kdys tam plál  
v své celé kráse lesklé.*

*Co zrcadlo vše vidělo  
ta léta co na zdi visí,  
za mnohé by se stydělo  
je líp, že bylo to kdysi,*

*Je líp, že zhlitlo vše zrcadlo,  
že kams to v nepaměť slétlo,  
že v tůň do neznáma zapadlo,  
a nevrátí se už v světlo.*

*Však báj dí, v půlnoc truchlivou  
když sám zříš v plochu temnou,  
že tváře a zjevy zašlé jdou  
z tmy stínů konturou jemnou.*

*Rys dívčí tváře koketné,  
tu vějíř, tam krajka, prs bílý,  
jen reflexem sklo vše prolétne,  
než v staré nic se chýlí.*

*Tak z duše vstávají postavy,  
když světla denní ruch dřímá,  
jsou matny, bledy a mlhavy,  
a každá divně tak jímá.*

*Ó líp je, aby dál spaly tam,  
nač volat je v svit denní?  
A přece jdou . . . tu rovněž znám –  
ten úsměv – políbení!*

*Ta hrozí mi, pěst' zatíná,  
ta hledí apaticky,  
ta žehnat chce – však proklíná  
ten celý život lidský.*

*Ó znám vás, znám! To divadlo  
tak smutné až k smrti bývá . . .  
V tom zory jas šlehne v zrcadlo,  
to prázdné zas na zdi se dívá –*

## **OPUŠTĚNÉ DOLY.**

*Kdys tu – ovšem dávno je to –  
zlato bylo, praví kmet,  
počítaje mnohé léto  
zpátky do minulých let.*

*Ted' jen jako hroby rumy,  
tady důl, tam táhlý svah,  
keř se chvěje, tráva šumí  
opuštěných na drahách.*

*Hoch, který tu kozy pásá,  
ob čas zvedne kamínek,  
zdá se mu, to divná krása!  
zaklet spí v něm plamínek.*

*Proti slunci rudu zdvihá,  
co to zdálo se mu jen?  
Odhodí ji, raděj stíhá  
motýla, jenž vyplašen,*

*Celý černý s žlutým krajem  
tam se houpá v bodláčí . . .  
Jak bych prokletým šel rájem,  
jdu, a je mi ku pláči.*

## ZMIZELÝ RÁJ.

*Kdys v Apeninách kout jsem našel svěží  
Co žár a nuda léta na všem leží,  
tam zpíval ručeť, šuměl keř i strom  
a čaloun břechtanu nes bílý lom.*

*Tam lítal pták, tam těkal motýl zlatý,  
tam v trávě zvedal se květ kropenatý,  
chlad z pramene vál a kaštany táh  
a habřím třás a listím v osykách.*

*Po prašné pouti, stále výš kde zvedá  
se obraz Madonny jen, pod nímž sedá  
mdlý pifferaro, pasák bosonoh,  
kde sotva kleč se kříví, nízký hloh,*

*Byl tento kout mi pravým překvapením  
Jak v trávu pad jsem, klasů, stvolů chvěním  
se opíjel, jak lokal stín a chlad!  
a řek si: Častěj sem pospíším rád!*

*Však podivno! Za pár dnů v chvíli prázdné  
jsem cestou dal se kolem strže srážné,  
za kamenitým tokem Panaru  
jsem kvapně kráčet v slunce požáru.*

*Zde cesta výš! – Madonna tam! – Víc stranou!  
Teď lískovím, pak onou stezkou sdranou  
od jarních dešťů – tam ráj můj spí skryt,  
tam stín a chládek splývá na pažit!*

*Však darmo hledám – příkré tesy slézám,  
kol vláčím se a kouta nenalézám,  
tam ovšem cos jak břechtan zdobí tes,  
však řídký, svadlý, kde byl svěží les.*

*Tam jakés lískoví, tam habří malé,  
však nízké dnes a divně zakrsalé,  
po zdroji vlhká stopa v hloží jen,  
list lopuch, třtiny klas je zaprášen.*

*A skoro stejné vedro, – zdání klamné! –  
zde sálá jako vedle v skalách na mne,  
mám lehnout, nevím, sednout, snít a číst?  
Kam prchly chlad a svěžest z těchto míst?  
Proč bylo to zde a dnes víc to není?  
Kdo vinen? Hodina či osvětlení?  
Či dlouhá vedra, či můj vlastní klam,  
jenž poprv viděl víc, než vskutku tam?*

*Já nevím. Cítím jen, ten kout mi cizí  
jen jako prelud, a ten každý zmizí . . .  
A šelest listů, který z hloubi zněl,  
jak tichý smích můj smutek provázel.*

## **OCÚNKY.**

*Krajina v mhu se oblačí,  
na loukách kvetou naháči.*

*Ó smutné květy s leskem mdlým,  
na list se nedostalo jim.*

*Na bledém stonku pouze květ  
tak delikátní a tak bled.*

*Ach, kudy k nám se podzim bral,  
tam pod nohou mu ten květ vstal.*

*Jak spadlá hvězda přečistý  
a jako zima bezlistý.*

*Ó labské kraje, vidím vás,  
kdy skosen luh, kdy zmizel klas,*

*Jak v jitru chladně sychravém,  
ve vzduchu bledě mlhavém,*

*Kde slední špačků mizel tlum,  
jste lnuly k šedým nebesům.*

*Co v mlze mřela ozvěna  
a pouze kravka zpozděná*

*Se pásla mezi olšemi  
a smutek táhnul po zemi,  
Kde v rosné trávě s chumáči  
jen bledí kvetli naháči!*

## **PLAVBA.**

*Ó čas je proudné velké moře  
a hodiny jsou vlny v něm,  
člun, život, v radost jako v hoře,  
a ty jsi plavec tich a něm.*

*Tu usmívavě kyne vlna,  
ta nese růží svěžích list,  
a božských tajemství je plna  
a plane jako amethyst.  
Kol blažených ostrovů spěla,  
kde oranž dýchá, šepce keř,  
a polibky, co hudba zněla,  
se myrt a laurů smála šerš.*

*I vdychneš: Vlno, mojí lodi  
směr štěstí vytoužený dej!  
Ať aspoň jednu růži hodí  
mi láska v tento vír a rej!*

*A jedeš dál, je vlna kalná  
a do krve se skoro tmí,  
a dole hloubka duní valná,  
jak rány kladiv tam to hřmí.*

*I prosíš: Dále, vlno, dále  
mne ku šťastnějším břehům nes,  
tam ke stromům a ne k té skále,  
kde písni tamburin zní ples!*



*A vlna jakby rozuměla,  
tvou loďku stočí v jasný proud,  
nad tebou hvězda zahořela,  
je svatvečer, je sladko plout.*

*Však čím je sladčej, duch se chvěje,  
už sladké báji nevěří,  
zří v dálku přec pln beznaděje,  
kdy vlna v loďku udeří.*

*A na rtech vážnou vzdech i slova.  
Ó vlny, vlny vířivé!  
Ta, jež plá nejvíc do růžova,  
ta pohltí loď nejdříve!*

## **PÍSNĚ O STĚSTÍ MELODIE.**

*Noc táhne nad krajem.  
Jak ticho ve vřkolí!  
Ztraceným nad rájem  
se zamyslíš jak sirá jabloň v poli.  
Co platno? – Srdce bolí.*

*Hvězd hraje záře mdlá  
a shasíná kdes v poli.  
Co z listů starých vlá?  
V nich levandule s resedou se drolí.  
Co platno? – Srdce bolí.*

*Pojď, raděj půjdem spat.  
Ten život kmen je holý,  
do mízy, do poupat  
hnát přísný osud víc mu nedovolí.  
Co platno? – Srdce bolí.*

*Však jedna vlídná tvář  
v mé největší plá boly.  
Pták v posled samotář  
skal smutný ohlas za družku si zvolí.  
Co platno? – Srdce bolí.*

## **MRTVÉ ŠTĚSTÍ.**

*Mrtvé štěstí v srdci leží  
jako mrtvý v hrobě,  
dnové jdou a léta běží . . .  
tiše leží,  
ať je vítr, ať se sněží,  
nepromluví k tobě.*

*A přec ustavičně k němu  
myšlenka se vrací,  
pouze k němu!  
K stromu bleskem sžehnutému,  
nechť odříkáš zvolna všemu,  
lítají tak ptáci.*

*Může strom snad vzkřísit vesna.  
Co jest jemu lékem?  
Mrtvé. Kdo je zbudí ze sna?  
Žádná Vesna!  
Ptáci, výčitek druž děsná,  
štkají s žalným skřekem.*

*Mrtvé štěstí v srdci leží  
jako mrtvý v hrobě,  
přes ty hroby větry běží . . .  
tiše leží,  
neseš, ať jas, ať se sněží,  
mrtvolu vždy v sobě.*

## **STARÁ PÍSEŇ.**

*Chyvalo dítě paprslek,  
ten po ručkách se jemu smek,  
dál tkal své ztaté sítě  
a vyhledal si starou zed',  
tam v květy pad a travin změt' –  
Ó dítě, bláhové dítě!*

*Chyvalo dítě libelu;  
ta na veliký květ z úbělu  
jak spona klesla hbitě;  
tam plála, dítě za ní krok . . .  
a hlubá tůň, vln chladných tok . . .  
Ó dítě, bláhové dítě!*

*Tak zpívám si, co v hrud' i skráň  
se zvolna snují, smrti v daň,  
babího léta nítě,  
u ztracených si zpívám cest:  
Jen z dálky život krásný jest!  
Ó dítě, bláhové dítě!*

## **VŮŇĚ V SRDCI.**

*Mně zbylo z doby štěstí v srdci trochu vůně,  
a dokud poslední se atom její nevytratí,  
já žiju, nechť si třeba píseň časem stůně  
Tak jeden zpozděný květ v jeseň na souvrati  
o jaru vypráví i léta o nádheře,  
nechť celý sžatý lán spí v říjnových mlh šere.  
Tak slední různý svit ledovce nachem zlatí,  
co dole v temnou noc splývají stromy a keře,  
a chodci zpozděnému co páry cestu halí,  
že nerozezná sráz a dřímající vedle tůně.*

*Mně zbylo z doby štěstí v srdci trochu vůně.*

## **DUMKA.**

*Když v srdci všecko mrtvé jest,  
ni luny svít, ni záře hvězd  
tam nemá vjezd,  
ach, k čemu potom žítí!  
Když vše, co zráti chce a kvést,  
jest hřbitovní jen kvítí!*

*Co lepší? Skončiti vše v ráz  
a zdusit v srdci tajný hlas,  
jenž zas a zas  
tě nutí znovu žítí?  
Či vplétat v sšedivělý vlas  
jen hřbitovní si kvítí?*

*Já nevím. Žiju tupě dál.  
Co radost mi a co je žal?  
Já chtěl, já plál  
bud' co bud' jenom žítí.  
Teď v posled rád jsem s díkem vzal  
hrst hřbitovního kvítí!*

## **V PODZIMNÍCH MLHÁCH.**

*Zas podzimní mlhy halí  
kraj v závoj feerický,  
a všecko tak v dáli je, v dáli –  
Ach, mlha osud je lidský.*

*V té mlze taj divný se spřádá,  
v ní kouzlo a půvab se kryje,  
cos za ní duše vždy hádá –  
Ten taj, toť poesie!*

*V nesměrnost rostou tu stráně  
a řeka zdá mořem se býti –  
Vem klidně z osudu dlaně  
ty mlhy v jeseni žití.*

*Co v světle ve tvář ti bije,  
toť prosa duši je lačné,  
snad všeho poesie  
až v mlhách smrti nám začne.*

## **SMUTNÝ VEČER**

*Můj Bože, jak smutný to večer!  
Cos rudě hoří v oblacích!  
A v mračen tříšti to plane a blýští,  
až k slzám žhne to ve zracích.*

*A studený vítr jak fičí  
přes divně rozjetou zem,  
ten vítr cos hledá a hledá a hledá . . .  
snad azyl v srdci mém,*

*Kde v klidu by spočinul v noci.  
Ať fičí, pošli jej dál,  
vždyť sám bych, kdybych jen mohl,  
tak z hluboka spal, spal, spal!*

*Ať dál si fičí a hýká!  
Své každý tu musí už nést,  
ať prázdnotě též on si zvyká  
v ladách i v ulicích měst.*

*V sled ulehne on přece znaven,  
snad sjede k dnu moře kdes,  
pak smutný ten truchlivý večer  
se změní v ticho a ples.*

*Jak nebylo nikdy by sporu,  
ni boje a vášní zlých ruch,  
jak zas, jak v první den shody,  
by zemi políbil bůh.*



*Však dál budu já slyše  
ten větru ostrý smích,  
a dívat se, jak smutně večer  
cos hasne v oblacích . . .*

*VÍTR.*

*Vítr v noci štká a skučí,  
jako šelma poraněná  
úpí, nyje, vyje, hlučí.*

*Z hloubi jako lesy hučí,  
jako na řetěze fena  
vítr nocí štká a skučí.*

*Jako býk na jatkách bučí,  
jako mroucí dítě sténá,  
úpí, nyje, vyje, hlučí.*

*Jako zoufalec, ježž mučí  
tisíc bolů beze jména,  
vítr noc štká a skučí.*

*Léhá v dvéře, chodbou kňučí,  
v okna tluče uzavřená,  
úpí, nyje, vyje, hlučí.*

*Komíny se vine, bzučí  
v krby útokem se žena,  
vítr nocí štká a skučí.*

*Trhá štíty jízdou ručí,  
mraků houšť jím roztřepena,  
v nich on nyje, vyje, hlučí.*

*O své illuse kdo chudší,  
ptá se, jaká žití cena!  
Vítr nocí štká a skučí.*

*Tisíc příšerných snů pučí  
v nebi, jež divě rozžhavena,  
co tak nyje, vyje, hlučí.*

*Těžko zapomnit se učí . . .  
Sláva, láska, dým a pěna!  
Vítr nocí štká a skučí.*

*Padl bych mu do náručí  
jak list, jako vlny pěna,  
když tak nyje, vyje, hlučí.*

*V honbě hřmí to stále prudší,  
kosmu duše uvězněna  
v prostor snad to štká a skučí,  
úpí, nyje, vyje, hlučí!*

\* \*

\*

*Ne, Bože, více štěstí!  
Jen klid, jen klid, jen klid!  
Železnou rozbils pěstí,*

*co mohlo plát a kvéstí,  
mou myšlenku i cit.  
Já více nechci štěstí,  
jen klid! jen klid! jen klid!*

## **V BEZESNÉ NOCI.**

*To známá je rada přes: Na jednu mysliti věc,  
když nelze v noci spáti;  
na jeden patřiti bod, na strop nebo pelesti hrot  
a do sta počítati.*

*Jak dítě dělám to zas, však líně vleče se čas  
a nechce v cval se dáti;  
v bod jeden upřen je zrak. – V můj život,  
ztracený tak,  
mír už se nenavráťi.*

*Zas do sta počítám též, stá zrada, stý klam, stá lež,  
nic platno, nelze spáti . . .  
A zítra, den fádni zas, též zrada, táž faleš v týž čas  
ó ty se jistě vrátí!*

## **PÍSEŇ O LIDSKÉ TOUZE.**

*Je bezdná jako moře touha  
a palná jako poušť je dlouhá  
a perla – její vyplnění,  
toť na oase sladké snění.*

*Ó chodče v poušti plné žehu,  
ó plavče mořem beze břehu,  
ty srdce, mroucí pro své nebe,  
ó jak mi líto, líto tebe!*

*Jeť v poušti hrobů statisíce  
a v moři hrobů ještě více,  
teď abys aspoň bylo ptákem,  
či plynoucím, ve výši mrakem.*

*Však marno! – Jsi jen srdce bědné,  
na které každý kámen zvedne,  
a moře děsné a poušť dlouhá  
a nekonečná tvoje touha!*

## **ZIMNÍ HVĚZDY.**

*V těch zimních nocích jinak hvězdy svítí  
než v létě, vzduch kdy těžký vůněmi,  
tak vysoko, tak vzdáleně se třpytí,  
tak mrazivě, tak cize nad zemí.*

*Ach, milenců k nim vlídný poměr milý,  
kdy hrály jiskrami skrz lupení  
do loubí jasmínových  
v sladké chvíli!  
Teď v závěj zří a vlhké kamení.*

*Teď jedině na slzy vzpomínají,  
jež mrznou chudým v hladu na tváři.  
Po věcích, až se světy ztroskotají,  
v tvář prázdné zemi takto zazáří.*

## **NALADĚNÍ.**

*Je teskno, teskno, teskno v duši,  
před katastrofou jak by stála,  
kdos za dveřmi jest, jde, v ně buší –  
Ach, proč ta tíseň neustálá?*

*Ne, byl to klam, je ticho všady.  
Co jen se to z těch koutů noří?  
Kdos prošel jizbou, vím, stál tady.  
Proč jen tak divně lampa hoří?*

*Jak tichý, vzdálený pláč kdesi,  
teď bližší, bližší ticho ruší . . .  
teď jakby zahučely lesy –  
Jak teskno, teskno, teskno v duši!*

## **ADAGIO V JESENI.**

*S listím svadlým tiše dolů,  
s posledního motýla  
mdlým už letem z duše v bolu  
skaň má písni unylá!*

*Jako listí lehá k zemi,  
motýl mizí beze stop,  
tiše v mlhu splyň, v kraj němý . . .  
zapadni tam v jeden hrob!*

## **KAM ?**

*Obláčky jarní lehké jak dým  
se houpají;  
vlaštovky s písni, což pak já vím,  
Kam vzděchy a tužby, kam sloka a rým –  
Dál ku ráji!*

*Bezedné modro, propast a tůně,  
bez břehů moře, po vašem lůně  
má duše stůně.*

*Bublíny z vody, porod a zmar,  
kam klesají?  
Paprsky slunce, úsměv a žár,  
kam padají?  
Ptáčkové kořist jsou v luňáků spár –  
a zpívají.*

*Nesměrná noc se mlčením pásá,  
s prášníků hvězd svůj zlatý pel střásá –  
Má duše jásá!*

## **SLOKY.**

*Ó jak jsme moudří! Honíme jen stíny  
a léta mučíme se pro vteřiny  
a léta propláčem ve dlouhém trudu  
a jako dítě šeptneme si znova  
ta stokrát stará a zas stokrát nová,  
ta mystická a čarodějná slova:  
Já ještě šťastěn budu!*

*V tom, co nám ještě silou oko září,  
na skráně sahá šedinou nám stáří,  
tu procítáme ze dlouhého bludu;  
však v tom co rakev stínem svým vše schová,  
slyšíme z dna jejího zníti znova  
ta mystická a čarodějná slova:  
Já ještě šťastěn budu!*



## Z LÁSKY A O LÁSCE

### **ZA TROCHU LÁSKY . . .**

*Za trochu lásky šel bych světa kraj,  
šel s hlavou odkrytou a šel bych bosý,  
šel v ledu – ale v duši věčný máj,  
šel vichřicí – však slyšel zpívat kosy,  
šel pouští – a měl v srdci perly rosy.  
Za trochu lásky šel bych světa kraj,  
jak ten, kdo zpívá u dveří a prosí.*

### **STARÁ PÍSEŇ O LÁSCE.**

*Láska, komediant starý,  
kal se přestrojovat umí,  
staré city, staré žáry  
halíc v úsměv a zas v dumy.*

*Jednou podá ruky špičku,  
jindy celá v náruč letí,  
teď se stají v pantofličku,  
pak za řadry v stužek změti.*

*Jednou blouzní s troubadoury,  
s Wertherem zas v taji vzdychá,  
pak se halí v mračen chmury,  
hrdličkou se směje zticha.*

*V antické dnes kráčí říze,*

*v umění se skryje celá,  
v lesku poupat, v listí míze,  
jakby sama nevěděla.*

*Dnes je vzlyk a horování,  
jed s tragické dýky hrotem,  
zítra žert a laškování  
Columbiny s Pierrotem.*

*Vždy však táž, ať za vějíři  
těkavý flirt novomodní,  
srdce v illusi jen hýří  
nevědouc, že propast pod ní.*

*Sladký její úsměv prvý  
Mefistem se zrádně šklebí, . . .  
hled' však v hloub – tam srdce v krvi  
a v něm tisíceré hřeby.*

## **BALLADA O LÁSCE.**

*Jako poutník spíná ruce obě  
k Madonně, já chci se modlit k tobě,*

*Ty má Lásko s věčnou slzou v oku  
a s tím tisícerým mečem v boku,*

*Ty má lásko, pod kříž mojí muky  
jež jsi přišla jísti z mojí ruky,*

*Pouze kapky chladné krve sedlé,  
ty má Lásko, jež jsi stála vedle,*

*Jako Matka stála vedle Syna,  
když chtěl smrtí smířit Hospodina.*

*Tys tam stála na Golgatě žalů  
sebe měníc bolestí svou v skálu.*

*A já bídník, já byl zlý a krutý,  
místo růže list ti hodil žlutý.*

*A jak Syn člověka – smutné věno! –  
tvrdě řek jsem: Co ti po tom, ženo?*

## **POVZDECH.**

*Ach ruce, ubohé ruce!  
V noc prázdnou zvedáte se v muce  
a kol jen stíny, stíny objímáte,  
až samy klesáte a umdléváte . . .*

*Ach oči, znavené oči!  
Jste uhly, z nichž slední žár skočí.  
Darmo se oči mé namáháte,  
s tou, pro niž pláte, se neshledáte!  
Je dobře, když v slzách shasínáte,  
vy oči, ubohé oči!*

## **APOSTROFA.**

*Ó lásko, často na tvé dvěře  
jsem klepal, poutník zbloudilý,  
kterému v bázni, v nedůvěře  
se slzy v oči loudily.*

*A dlouho ty jsi byla hlucha  
v svém démantovém paláci;  
já ztratil všecku sílu ducha,  
a ruka od ran krvácí.*

*Již chtěl jsem smutně zahanbený  
jít nazpět, vzdán již osudu,  
jak Samson zloupen rukou ženy  
o kštice krásných přeludů.*

*Již chtěl jsem v tupé resignaci  
tvé zdání za tvou pravdu mít  
a v jednotvárné všední práci  
se jak slepý krt pohrobit.*

*Zda otevřelas nyní? – Skoro  
se chvěju před tvou velebou.  
Jsi nesmírná tak, lidstva zoro,  
a já jsem červem před tebou.*

*I cítím, že by lépe bylo  
stát u dveří a klepat dál,  
zřít z dálky zářící tvé dílo –  
neb chvím se – o svůj ideal.*

## **HERBÁŘ.**

*V herbář nalepené kvítí  
matným pouze leskem svítí.*

*Bez vůně a beze šťávy,  
jen co bylo, oku praví.*

*Obraznost můž kvítí zase  
vykouzliti v celé kráse,*

*Všecky barvy, všecku vůni,  
všecken lesk, v němž na výsluní*

*Jako druhdy v skutku žilo.  
Otázka: Zda v skutku bylo?*

*Bylo – teď je v práchnivění;  
skoro však tu rozdíl není.*

*V posled obé v tvé je duši;  
zřela dřív, teď pouze tuší.*

*A jak v herbáři je s kvítím,  
tak je také s celým žitím.*

*Bylo v skutku, jest jen v snění –  
i zde rozdíl velký není.*

*Jen když byla láska v žití,  
pak už pro vždy stejně svítí.*

## **VESNA A LÁSKA.**

*Nejlépe myslí se na zlatou vesnu,  
když hodně se a hustě sněží;  
kdykoliv o lásce v myšlenky klesnu,  
tu jistě srdce, to srdce  
za láskou žebrotou běží.*

*Když tady jaro jest, nevíme o něm  
pro kvítí, úsměvy, zpěvy;  
čas v lásce utíká splašeným koněm . . .  
tu jistě srdce, to srdce,  
šťěstím že spíjí se – neví.*

*Potom však zdiveno, všecko když mine,  
květ přírody i kvítí ducha,  
v podivném sousvětří všecko když hyne:  
tu cítí srdce, to srdce,  
nejsladší byla jen – tucha.*

*Nikoli vesny ty jásavé hody,  
ani ten smyslů všech zmatek:  
pouze ta tucha, ten sen plný shody,  
to ticho, ó srdce,  
byly jen pravý tvůj svátek!*

## *IMPROMPTU.*

*Moh utrhnout jsem smavý květ,  
v čas ruku však jsem vztáhnul zpět  
a ptal se: Proč a k čemu?  
Ať dýchá, voní sám tu dál,  
já žil už dost a miloval;  
čas výhost dáti všemu.*

*Moh utrhnout jsem – ano, moh . . .  
Zda byl to dřín anebo hloh?  
Já vím jen, sladce dýchal . . .  
Však zdálo se mi, jak jdu dál,  
že v keřích, stromech, v šeru skal  
kdoš za mnou vzdychal, vzdychal . . .  
ach, tak bolestně vzdychal!*

## **PÍSEŇ NEŠŤASTNÝCH MILENCŮ**

*Kdo může říci: “Láska je zlem?”*

*Je blaho i tenkrát, když raní.*

*My s korunou z hloží na čele jdem,*

*však s úsměvem*

*zpět zříme jen za ní a za ní!*

*Na nohách krev a na čele krev,*

*však v duších květ edenských fíjal,*

*jas v očích a na rtu mystický zpěv*

*a každá z cév*

*dýchá zpět, od ní co přijal.*

*Kdo může říci: “Láska je zlem?”*

*Ten pravou moc její nezná;*

*dál drahou mléčnou na vzdory všem*

*s písni my jdem.*

*Smrt sama noc je nám hvězdná!*



## **SLOKY.**

*Rtů pohár měkký, temně krvavý,  
pln sladkých něh a palné, dlouhé touhy,  
stál v snění mém už skoro u hlavy,  
já viděl za ním dlouhé krve prouhy;  
ó k němu svoje ústa přiblížiti,  
ó z něho píti  
buď zatracení své anebo žití,  
to jedno, jen jej mít a tisknout k sobě  
pln sladké únavy.*

*Rtů pohár . . . Duše jistě – já ji zřel –  
se chvěla vážkou jeho na pokraji.  
Proč splášila se? Motýl odletěl,  
a lásky celá idyla jest bájí.  
Rtů pohár temně krvavý jen svítí,  
však chvím se píti,  
zpět duši volám . . . Darmo! Vidím tmíti  
se kolem svět, na vlastním stojím hrobě,  
a v duši mráz a žel.*

## **ZJEVENÍ.**

*V mou duši slétla mystická a bílá,  
ne anděl zcela a ne žena též;  
jí z prstů fosforná se záře lila, –  
sled její v mojí písni nalezněš.*

*A stále k mému nachýlena loži  
jak přelud, vidění a jako dým,  
cos válo s rtů jí tak věčný soud boží –  
tím temným vzdechem zní můj posud rým.*

*A když jsem její plné prsy hledal,  
tam zřel jsem svadlé květy leknínu,  
mně bylo, jak bych hostii k rtům zvedal,  
a v citu tom, vím, jistě zahynu.*

## **OLIVOVÝ KVĚT**

*Kdys v knize veršů žluče plné,  
kde svadlé srdce lká a kyne,  
jsem našel snítku olivy;  
list stříbrný, květ bledě žlutý,  
na první pohled nedotknutý,  
a obé tiše práchniví.*

*Zda v světě bídy, žluče, hříchu  
tak netají se sám a v tichu  
květ svaté čisté lásky skryt?  
Svět brutálně jde kol a raní,  
květ dále šepce: Požehnání!  
o vlídnost prosí, o soucit.*

*A také snad – myšlenko bolná! –  
jak olivy květ láska zvolna  
už práchniví, se rozpadá;  
vrou sloky žití hořkou žlučí  
a v srdcích resignace pučí,  
kol zla i smutku nadvláda.*

*Bud' jak bud'! – Květ zde ještě dýchá,  
sny blaha vypravuje zticha  
dech jeho sladce truchlivý . . .  
Jak básně trpkost ono kvítí  
tak zmírní hořké sloky žití,  
nám láska, květe olivy!*

## **ŽIVOT VTEŘINY.**

*Já neřek: Pohled' v oči mé jen jednou!  
Však musila to cítit mnohem líp;  
dost na tom, hrud' že resignací jednou  
jí projel náhle teplý slunce šíp.*

*Já neřek: Dej mi k rozloučení ruku,  
a sama dala mi ji mlčící,  
a ruka ta se chvěla ve souzvuku  
s mou palčivou ta chladem vraždící.*

*A konec všemu. Léta prošla dlouhá,  
já zapomněl, jak, nevím dobře sám,  
však v nocích bezesných, kdy rve mne touha,  
se Sfingy, minulosti, vždycky ptám:*

*Proč uhasla má všecka tajná přání?  
Proč podala mi ruku? Její led  
proč roztál tenkrát, proč až k hrdé skrání  
jí purpurový motýl s tváří vzlét?*

*Proč? Byl to soucit se mnou s ubožákem,  
či všední frašky akt jen poslední?  
Či štěstí záblesk, jenž se mihnul ptákem?  
Co nutilo ji: Jen se ohlédni!?*

*A cítím, totéž bylo to, co síly  
mi posud v dlouhém dává zápase,  
v té vteřině jsme jeden život žili,  
a proto její ruka chvěla se . . .*

## **EPITAF SOBĚ.**

*To zůstane už mojí pýchou,  
že miloval jsem, tož jsem žil;  
v ples zvlnil mnohou duši tichou  
a mnoho srdcí podmanil.*

*Vím, hlubá tuň se sotva zvíří,  
až padnu tam a ztonu v tmách.  
Zříš větrem pampelišky pýří,  
a přec kdys plála na lukách!*

## **HOVOR DUŠÍ.**

*Jak jasní a tmí se čela hor,  
jak přes měsíc mraky jdou tiše!  
V tom přes časy a přes prostor  
se nese duší rozhovor,  
kdos mluví vždycky a dýše!*

*Ó není noc tak mrtvá, jak jest!  
Je život v pláni i v lese!  
A pod mračny i pod září hvězd  
hlas tajný padá do lidských cest  
a dále a dále se nese.*

*To vzdechy jsou těch, kdo v samotě  
po lásce se svíjí a touží,  
kdo v prázdném a nudném životě  
a v denní a všední klopotě*

*za jinou duší v dál touží.*

*Když ztichne denní námahy ruch,  
když zdánlivě všecko už dřímá,  
jich teprve vzepne se plamenný duch,  
pln touhy po polibcích, pln sladkých tuch  
do prázdna, do prostoru hřímá!*

*Tu rtové se chvějí a ruce pnou:  
Jen k tobě! Jen k tobě! Jen k tobě!  
Tu údy se třesou a skráně žhnou,  
a titan je děckem najednou,  
div neumírá v mdlobě.*

*A vzdechy a touhy a přání a sny,  
to všecko v ten prostor letí!  
Ty chvíle jsou života pravdivé dny,  
tu žiješ ten život bezmezný,  
tu můžeš tvořit a pět!*

*Zde ty – tam ona, a k měsíci  
jdou vaše touhy a přání;  
on pouze v tu mraků směsici  
se chýlí smutný a truchlící  
a svítí na vaši skráni.*

*Na tvoji a na její – to je dost!  
Však zdali o tom též víme?  
Ó jediný paprsk jen v budoucnost!  
Jeť mléčná dráha ten jediný most  
v říš lásky, o které sníme.*

*A duše, ty duše tak hovoří  
přes prostor a dálku a časy.  
Hřmí vlaky a lodi jdou na moři  
a z noci den nití se ku zoři  
a svět je pln divů a krásy!*

*A láskou kdo trpí a umírá,  
ten jedině skutečně žije;  
on orel do slunce nazírá,  
on slepne, však očí nesvírání,  
a v smrti perutí bije!*

# SMUTNÁ MOUDROST

## V DNECH ŠERÝCH.

*V dnech šerých, když se vše ti v mlhu halí,  
i slunce, láska, měsíc, vlídná přízeň,  
kdy přístav cílů tvých se zdá víc v dáli  
a větší cítíš vlastní mdloby trýzeň,*

*V dnech šerých neobviňuj nikdy jiných,  
spíš v srdce vlastní zapuť kotvu soudu;  
i jiní jak ty nejdou v cestách stinných,  
i jiní jak ty vždy jdou proti proudu.*

*Táž hořkost jim též na jazyku sedí,  
z té jedné pijí odříkání studny,  
je tytéž otázky rvou, odpovědi  
k nimž naděje ti nedá paprsk bludný.*

*Nechť po tobě kdys hodili svůj kámen,  
jste, nevědouce, bratry v utrpení;  
vás oba skojiti můž jeden pramen  
svít jeden vyzlatit můž vaše snění.*

*Dnes možná, týž je urážky hrot bodá,  
dnes řekli by to – nelze to však říci;  
i Jidáš trpí, věř, když mistra prodá,  
zlí lidé největší jsou nešťastníci.*

*Když přetéká číš radosti a plesu,  
je snadno dělati si nepřítelé,*



*tu hrdě myslíš: i to klidně snesu,  
však pozděj pálí každá slina v čele.*

*A pozděj bodá každý trn tvou nohu:  
Tož v šerých dnech, kdy vše se v mlhu halí,  
na jiných myslí trud, svůj poruč Bohu,  
a poznáš brzy, jak tvůj trud je malý.*

## **POUTNÍK.**

*On vyšel z rána. Hvězdy sotva bledly,  
z dna údolí se první páry zvedly  
a rosa ještě svěží v trávě hrála.  
Jak samet nádech noci nesla skála,  
kde netřesk smál se. On byl síly plný,  
chtěl hory přejít a chtěl brázdít vlny,  
moh zmoci vše, hlad s žízní doved snésti  
a málo ptal se, jestli na rozcestí  
sloup kynul v pravou nebo v levou stranu.*

*Děl k sobě: Kráčím, věřím, doufám, planu.  
Chci dojít k cíli a jdu k němu z dále!  
Než dořek, cítil, jak to slunce pálí,  
a cítil na své tváři potu znoje.  
A nikde chatrče a nikde zdroje.  
I pravil k sobě: Třeba čekat ještě,  
než naděješ se, přijde sprcha deště,  
a mezi stromy kdes skryta, tobě  
se zjeví chata v podvečerní době.*

*A šel zas dál a slunce přes poledne  
se přehouplo, kraj, který oko shlédne,  
byl dlouhý, pustý, prázdný, osamělý.  
Kdes na západu se jen mraky tměly  
jak podivných měst mečety a báně.  
On musí k nim přes nekonečné pláně . . .  
snad přece dojde . . . Dnes ne, sotva zítra.*

*A zatím lehá slunce zlatá mitra  
kams v písek pouště, kdesi šakal zavyl.  
Teď poslední už naděje se zbavil,  
kol rozhled se . . . jak démant nebe bylo,  
zkad tisíc paprsků se světlých lilo,  
tak třpytných, kdo vládnou, nezná jich, však tuší.  
Leh klidně na rtech s povzdechem: Co mohu?  
a poručil se noci, tmám a Bohu!*

## **SLOKY.**

*Zřím posud s plachou bázní v ona léta,  
jež přijdou jsitě, kdy mé duše strom  
stát bude holý, co vše kolem zkvétá,  
ach, zřím tam v bázni, chvím se v citu tom!*

*Ó sladký sen, umřítí na rtu s písni,  
jak při chorálu vlastním Sofokles,  
mít písni v každý máj, co květů tísni*

*se na větvích, co v klíně má jich les!*

*A přece jednou i má píseň ztichne,  
a budu jako prázdný zlatodol;  
kdys bylo zlato tam, kdo kol jde, vzdychne,  
teď travou se tam nezachvěje stvol.*

*Pták v letu sotva tikne nad tím lomem  
a zabočí dál, kamsi v zkvětlý hloh,  
dol k větrům hluch, ni nepromluví s hromem,  
jen zrytá půda kol a štěrku stoh.*

*Jen bludný cikán oheň vznítí v klestí,  
v tom odlehlém a pustém výmolu,  
kde kvetl strom, kde přebývalo štěstí,  
pták pěl a milenci šli pospolu.*

*A přec i potom skála zachvěje se,  
a zazvučí jak Memnon v zátiší;  
však slední vzdech ten zapadne kdes v lese.  
Kdo půjde kol a kdo jej uslyší?*

*A půjde-li, on zrychlí krok svůj v bázni  
a domů pospíší pln hořkých tuch.  
Co na tom? Píseň v prázdnu nejlíp zazní  
a v prázdných chrámech bývá nejspíš Bůh!*

## **PŘED JESENÍ**

*Já též měl svoji vesnu  
a za tu vděčný jsem,  
ta, kdykoli v snu klesnu,  
mým táhne každým snem.*

*A budu jeseň míti  
a zamyslím se tich,  
co každý bude bítí  
do větví prořídých.*

*A uslyším smích zněti:  
Je pravda, ten že kvet?  
Vždyť na uvadlé sněti  
jen žlutých listů sled.  
I zalkám v šeré nebe:  
V své moci blesk mít jen  
a zhroutit rázem sebe  
od vrchu po kořen!*

## **SLADKÉ A HOŘKÉ CHVÍLE.**

*Sladké chvíle – lístky růže,  
hořké chvíle – lístky blínu!  
Co dát musí jen a může,  
osud sype nám do klínu.*

*Ony první větřík svěží  
rozžene v ráz hříčkou snadnou,  
tyto těžce v srdci leží,  
hluboce tam ke dnu padnou.*

*Ony první zapomenem,  
tak jsme málo spravedliví;  
těmto hrobku v srdci sklenem,  
kde je věčná slza živí.*

*Hořké jsou, však sladké byly.  
Naše moudrost v tom je celá,  
jak v plášť jsme se v hořké skryli,  
co druž sladkých – odletěla.*

*Svážit obé s myslí klidnou  
se jen zřídka starcům zdaří,  
tu však sladké chvíle vlídnou  
konejšivou vzplanou září.*

*Takto slunce po západu  
po stráni a pláni, v lese  
v světla jasném vodopádu  
růžová zář rozleje se.*

*Z chvílek sladkých tak se řine,  
v kterých celé slunce plálo,  
nechť celý den v mraku plyne,  
nechť i slunce bylo málo.*

*Slabý lesk jich v posled stačí  
vylatiti všecko v stínu:  
Proto rychle – nebo noc kvačí –  
vyber lístky různí z blínu!*

### **ČÍM DÁLE DO LET.**

*Čím dále do let, tím víc hořknou dny  
jak v číši pelyněk, když jde to ke dnu  
a hořkost z života v tvé stoupá sny,  
vše v mlze tratí se a neprůhlednu.*

*Je udýchána Naděj belhavá,  
mdlá stálým během zůstává už vzadu,  
jen Povinnost bdí u cest šilhavá  
o Nutnosti hůl opírajíc bradu.*

*A Touhy krákají jak havrani,  
hod' rychle jim cár srdce, pokud jde to!  
Žal nehne sebou, škleb tě neraní,  
a nudně za zimou jde nové léto.*

*Vše při starém. Vše bídné včera, dnes,  
ty loutka žiješ v jiných loutek davu,  
čím druhdy vzletěla, tím jsi nyní kles . . .*

*Sleť v bezdno tiše v jiných kapek splavu.*

*Vždyť všickni zde, již na rtech hněv neb smích  
kol nadšením a frasemi se spíjí,  
jsou stejně bědní, v poutech jak ty zlých,  
jen líp než ty svou hrají komedii.*

## **TEMPORA MUTANTUR.**

*I.*

*Kdys o lásku jsem Boha prosil,  
každému padal do náruče;  
v les nadarmo jsem dříví nosil,  
teď prosím jen o krůpěj žluče.*

*Neb s láskou – dím to mezi náma –  
je hotov brzy člověk v žití,  
ta dáma mnoho chce a klamá,  
to ambra, která nenasytí.*

*A srdce hladovo je stále,  
v něm touhy plamen věčně žhavý,  
a život valčík v karnevale  
a pouze žluč – ta dobře tráví.  
Tož prosím, pane na výsosti,  
bych na tvém slavném hodokvasu  
moh strávit maso jako kosti  
a nemusil se báti času,*

*Jenž, ladný pes tvůj, stále čichá  
a hosty tvé pod stolem tahá;  
platí-li něco mužná pýcha,  
platí-li něco k výši snaha:*

*Ať v buben změny bez ustání  
Smrt, tambor, hnáty svými tluče:  
Ne, soucit víc, ne milování,  
jen žluče dej mi, hodně žluče!*

*II.*

*(Hned za půl hodiny)*

*To napsal jsem? – To není možná!  
a přece poznávám svá slova;  
ted' rád jsem, že má přání zbožná  
jsou "slova, slova" Hamletova!*

*Jak dítě, které bylo bito,  
se k matce tulí vzlykající,  
mně skoro oněch slov je líto  
i prosby té se rouhající.*

*Svět sám zlý dost. Nač v hněvu plamen  
polínko svoje přikládati?  
On tvrdý dost – nač vlastní kámen  
v řež všech proti všem přidávati?*

*Kdos ranil mne. Jest jemu lépe,*



*že vychrlil jed svojí duše!  
Dal vášní hnát se, dítě slepé,  
psal, jednal šíleně a hluše.*

*A rovnat já bych měl se jemu,  
dát zaslepit se, zapřít lásku?  
Snad cynicky se vysmát všemu  
a utrhačství vzít masku?*

*Ne! Jak se komu zalíbilo!  
Hrob srovná nás a vnuk již pozná,  
kde vzplanul hněv, kde srdce bilo,  
jak mezi nimi propast hrozná!*

## **SÁM.**

*Sám, vždycky sám, jak byl jsi při zrození!  
Sám byl jsi rovněž v prvním lásky vzplání,  
sám ženy na řadrech, sám v boje vření,  
a sám zas jednou budeš v umírání.*

*Sám potom v hrobě. Sám jsi nalhal sobě,  
že kdosi mohl s tebou jedno býti.  
Jde každý cestou svou. Co po tom tobě?  
Vždyť sám je každý v celičském svém žití.*

## POSLEDNÍ MOUDROST.

*Kdos šeptal – druhý to řek  
a tobě, by tebe ranil;  
rci, jaký bys to byl rek,  
těm kdos myslil! – ať myslí dál!  
To poslední všech je právo.  
Tys potud vítěz a král,  
když v duchu i srdci vše zdrávo.*

*Svět, lidé, stíny a nic.  
V tvé duši v posled vše leží.  
Chtěj, nechtěj, méně neb víc,  
orloje rafij dál běží.*

*A v posled srovná vše nás  
chvaliče, sudiče, vždycky  
ten všemohoucí čas,  
a to je ten osud lidský.*

*Tam kosti, plíseň a prach,  
Smrt civí tam, odvěká kněžka.  
Nač illusí záře a nach,  
když cesta tak dlouhá a těžká?*

*Za chvíli edenských niv  
když tolik ztráty a trestu?  
To vše moh jsi vědět dřív  
a uspořít sobě tu cestu.*

## ZASTÁVKA.

*To srážný let byl. Udýchaný kůň  
se zarazil. Jak zřel bych v tmavou tůň,  
zřím v minulost, kde se to rve a sváří,  
Stůj, druhu, chvíli dumy v objetí,  
cval ještě krátký a již vpadne ti  
do uzdy Stáří.*

*Víš, pamatuješ, jak jsme vyjeli?  
Tak oba mladí a tak veselí!  
Tu skutkem bylo hned, co byla vůle.  
A dnes již zvolna zvoní zpěv nám rtem:  
Co chcem, kam jdem, svým snem a povzletem? –  
Ultima Thule!*

*Hluk za námi. – Slyš, jak se vlní vzduch!  
To potlesk byl a křik a slávy ruch,  
já nevím, zda to nám platilo vskutku?  
Což zmije syčeti jsi nezaslech? –  
Dost klidu! – Času není na oddech,  
dál, nechť i v smutku!*

*Dál! – Jak jsme sobě řekli před lety.  
Dál! – Snad nám sletí píseň na rety,  
snad hořký vzdech jen! – Jedno, milý oří!  
My věříme v sfer hudbu přesladkou,  
nám přece nejsou hvězdy pohádkou,  
jež z tmy se noří.*

*A jsou-li, nové nám už v srdci hoří!*

## **VERŠE**

*Příteľkyni, která si stěžovala na blížící se stáří.*

*Ach, máte pravdu; stárnem oba,  
je novým katem každý den,  
pták zrnkem každým, které zobá,  
je o to druhé oloupen.*

*Jsmo vteřiny přec pouhé děti  
a chytati chcem záblesk hvězd;  
proč, Bože, květů na té sněti,  
proč v hroznu tolik zrněk jest?*

*A tak než dojdem k poslednímu,  
tu v hrudi plamen dávno shas;  
ba slovo skoro vážne k rýmu,  
jest podezřele řídký vlas.*

*A nemůžem víc oceniti,  
a tušíme to ve pláči,  
to slední zrno, jež tak svítí,  
že bylo by – to nejsladší!*

## **VÍM.**

*Vím, svět jsem svými verši znávil.  
Kdo v této spoustě vyzná se?  
Mnoho jsem znudil, jiné bavil,  
dnes každý k tomu přízná se.*

*A mně to v hloubi duše jedno.  
Co psáno – psáno, žiju dál,  
ve hrudi ledno, v hlavě bědno,  
že v sled bych sám se sobě smál.*

*Kdos ohřeje se na mém zpěvu,  
kdos usměje se všetečně,  
kdos jádro chytí a kdos plevu,  
a obé v posled zbytečně.*

*Neb sám zas půjde svojí drahou,  
řeht rolničky mu jest můj rým.  
Tvůj život musí ti být vláhou,  
jinak jsi ztracen – a to vím.*

## **HODINY.**

*Hodiny zrnka jsou písku,  
tu zvolna tekou, tu vrysku;  
jim věčnost drží svou miskou.*

*Jdou zvolna – když touhou se třesu,  
jdou v trysku – v lásky mé plesu.  
Však cítím vždy let jejich v děsu.*

*Znám tu jen, již duše drží,  
ta druhá – je temnou už strží,  
kdo třetí, d'as či Bůh strží?*

*Hodiny v bezdno se řítí,  
záchvěvy, bubliny, kvítí . . .  
a přec v nich – celé tvé žití.*

## **DNOVÉ.**

*Jsou dny jak zrnka pepře hnědá,  
jež dítě pouští prstíky,  
však sotva jedno k úsům zvedá,  
hned nářek z toho veliký.*

*Ó nech je, ať jen ledabylo  
v tmou skanou, z které vstaly, zpět,  
a s nimi vše, co draho, milo,  
stisk ruky, úsměv, sladký hled.*

*Jen k jejich nechtěj vnikat jádru,  
tam nevýslovná hořkost spí,  
a poslez krev, již máš v svém řadru,  
bůhví jak na tvé ruce lpí.*

*A hořkost pálí a krev pálí,  
a vesmír hrob je veliký –  
dny, život, – pust' je hezky z dáli  
jak dítě pepř skrz prstíky.*

## **MODLITBA VEČERNÍ.**

*Jdu k tobě, věčný světla zdroji,  
v tmách nočních jdu; za svahy hor  
tys dávno kles po pouti svojí,  
víc nezřím tě, však s tebou pojí  
mne pevné víry svor.*

*Vím, vstaneš; nevím, já-li vstanu.  
Ty zapláš a já zhasnu snad.  
Však jestli proberu se k ránu  
skrz dum a snů svých karavanu,  
zas pozdravím tě rád.*

*Sils teplo, sílu, vzruch a plamen  
v mé všecky údy schvácené;  
tys dláto byl a já jen kámen,  
já nudy poušť – ty svěží pramen  
u cesty ztracené.*

*Ted' kterým asi planeš rájům,  
ó bajná duše vesmíru!?  
V dno asi jakým patříš tajům?  
Tropickým dálným žehnáš krajům,  
co na list papíru*

*mně stín se skrádá noci šeré.  
Ó slunce, jaký to je div,  
plát v lidské mozky tisíceré,  
zrát v hroznu, v hrdle šedoperé  
i pěničky být živ!*

*Kdes nyní? – Zda tvé česá vlasy  
noc matka na dně moře kdes,  
z nichž jiskry, tisíceré jasy  
hvězd nesčíslných bajné krásy  
se řinou do nebes?*

*A ráno vzplaneš znova svěží . . .  
Zda není všecko přelud, sen?  
A větry dují, mračna běží  
a mrtví tiše v hrobě leží  
a těm jest nejlíp jen.*



## **PÍSEŇ – EPILOG.**

*Větrům v plen hod' písně svoje,  
srdce lásce hodit spěš,  
oboje zas v konec boje  
s bezpečností nalezněš.*

*Srdce, písně svadlé celé,  
samá rána, krve nach,  
pivoňky, o Božím těle  
kudy slavný průvod táh.*

## **VICHR A DUŠE.**

*Když v noci vítr ulicemi šílí,  
má duše ihned o závod s ním cválá,  
s ním vyje, sténá, úpí, pláče, kvílí,  
to bouř a vzdor, to skřek a honba stálá.*

*Však sotva oba úsvit jitra vidí,  
hned poznají, že vše to bylo darmo;  
zas duše skloní se hned ve jho lidí  
a vichr ve kosmických řádů jarmo.*

*Nechť třeba oba zas jdou starou drahou,  
jak otroci v klád svoru pracující:  
ten vzkřek a vzdor – byl oběma přec vlahou,  
ten kvil a pláč byl hymnou jásající!*

## **NAD SVOU NOVOU KNIHOU.**

*Půjdeš za jinými  
v temno, prázdno, stín;  
myšlenky tvé – dýmy,  
pouhý zvuk – tvé rýmy,  
ale čin, kde čin?*

*Půjdeš za jinými,  
sester máš už víc.  
Ne víc bouřlivými  
křídly – kroky mdlými  
půjdeš, splyneš v nic.*

*Půjdeš za jinými,  
v prázdnou kolej cest,  
zraky prosebnými  
hledat srdce – rci mi, –  
kde dnes jedno jest?*

*Půjdeš za jinými,  
hrdě sjedeš k dnu  
tůně, víry svými  
jež se chechtá zlými  
cítu, touze, snu.*

*V Thule mlh a zimy  
s věčně velebou  
půjdeš za jinými,  
napřed jdi, splyň s nimi . . .  
jdu hned za tebou!*

## **Můj PES.**

(Odpovědi M.A. Šimáčkovi na jeho báseň stejného jména.)

*I za mnou běžel, byl mým hořem,  
kam hnul jsem se, byl za mnou všady,  
však byl-li on psem, já byl ořem,  
tak hned nepřijdem dohromady.*

*On v každou moji radost štěkal,  
on slintal v každé moje štěstí,  
teď snad mne předběh, aby čekal  
kdes u věčnosti na rozcestí.*

*Ať čeká! – Mne víc nezachmuří,  
já ztratil vše – co ztrati mohu?  
Vím, ať si osud jak chce zuří,  
jsem každou ranou bližší Bohu.*

*Ten sluje mír a klid a ticho,  
vše ostatní jak prach tu mizí.  
Co slávo, chceš, a co ty, pýcho?  
vy směšné cetky lidské řízy!*

*Vás ten pes zdeptá v prach a dýmy,  
a nebe jeho žehnej práci!  
Však na tom, co jsem, zuby svými  
se jistě trhan utrmácí.*

*Gerbera toho za šij chytil  
a držel jsem jej na svém klínu*

*a jeho mrazný dech jsem cítil*

*A zřel jsem – bylo mi to vlahou,  
a tobě, druhu, též se stane:  
jak poctivých on lidí snahou  
měl všechny zuby vylámané.*

## **MOMENT PSYCHOLOGICKÝ.**

*Sta myšlenek jak jisker žhavých  
a bizarních sta nápadů  
mou hlavou tančí v pósách hravých,  
však bez míry a souladu.*

*Tak leccos moh bych ještě říci,  
co v hloubi duše burácí,  
však neklid, vichr těkající,  
dál všechny listy obrací.*

*Cos myslím si o světa běhu,  
cos o lásce, cos o kráse,  
a cítím posud lásky něhu  
i chuť obstáti v zápase.*

*A do areny plnou silou  
zas vstoupit chtěl bych bujaře  
a cítit mízu žití čilou,  
jak mladistvý kmen na jaře.*

*Však cos mne poutá, cos mne drží,*

*cos chytá na těživě šíp,  
nad fantastických vidin strží  
můj humor klímá i můj vtip.*

*A nechám klidně prchat chvíle  
a tupě patřím do kraje  
a úhořím v své plné síle  
se roztržitě dívaje*

*Za cigarety dýmem denně  
i za svých vidin oblakem,  
jak hoši patří udiveně  
svým prchajícím za drakem.*

## **TŘÍŠŤ.**

*Dech jara, v němž se v zlatém slunce jasu  
hrot meče Michaela blýští,  
v ráz ledný krunýř rozbil, v krátkém času  
že celá řeka pluje v tříšti.*

*Má duše, kterou do okovů ledu  
spjal život všední, smutný, těsný,  
kdo rozbil pouta tvá, že spěješ k předu,  
ký byl to jen duch Vesny?*

*Ó cítím, věčna duch to velký, božský,  
tvá všecka těžká pouta zkrušil,  
zřím veselý a hrdý na ty trosky,  
v něž andělský meč bušil.*

*A jako v řece tříšť se žene k moři,  
v dál neznámou, tak v tuše  
my plujem v nekonečno a vstříc zoří  
s tou tříští, ó má duše!*